

สารทำงานสำหรับปั๊มความร้อนที่ใช้น้ำพุร้อนเป็นแหล่งความร้อน Working Fluid Selection for Geothermal Heat Pump

ชัชวาลย์ ชัยชนะ และ นัฐพร ไชยญาติ

ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สถานจัดการและอนุรักษ์พลังงาน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษาการเลือกสารทำงานที่เหมาะสมสำหรับใช้ในปั๊มความร้อนที่ใช้น้ำพุร้อนเป็นแหล่งความร้อน โดยทำการเปรียบเทียบคุณสมบัติทางกายภาพและประสิทธิภาพในการทำงานของระบบทางทฤษฎี โดยในการเปรียบเทียบจะใช้ Chlorodifluoromethane หรือ R-22 เป็นสารทำงานอ้างอิงเนื่องจากอุปกรณ์ของระบบปั๊มความร้อนส่วนใหญ่ใช้กับสารทำงาน R-22 และสามารถหาได้ง่ายในท้องตลาด สารทำงานที่นำมาเปรียบเทียบเป็นสารเดี่ยว 5 ชนิดคือ R-290 (Propane) R-600 (Butane) R-600a (Isobutane) R-1270 (Propylene) และ R-717 (Ammonia) เงื่อนไขหลักที่ใช้ในการเปรียบเทียบคือ อุณหภูมิคอยล์ร้อนที่ 90°C และอุณหภูมิคอยล์เย็น 40°C

การเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการทำงานของระบบพิจารณาจากค่าต่างๆ ดังนี้ อัตราการไหลของสารทำงานต่อความร้อนที่ได้ ปริมาตรกระบอกสูบของอุปกรณ์อัดไอ ความดันของสารทำงานที่ออกจากอุปกรณ์อัดไอ อุณหภูมิของสารทำงานที่ออกจากอุปกรณ์อัดไอ และสัมประสิทธิ์ของประสิทธิภาพ (COP_{hp}) ผลการศึกษาพบว่าสารทำงานที่มีความเหมาะสมมากที่สุดในการนำมาประยุกต์ใช้กับปั๊มความร้อนที่ใช้น้ำพุร้อนเป็นแหล่งความร้อนคือ R-290

Abstract

This paper describes the methods and result of choosing an appropriate working fluid for geothermal heat pump (GHP). The methods used are physical property comparison and cycle simulation under a preferred working condition. R-22 is used as reference working fluid since it is widely used in heat pump applications. The five working fluids considered are R-290 (Propane), R-600 (Butane), R-600a (Isobutane), R-1270 (Propylene) and R-717 (Ammonia). The condensing temperature and evaporating temperature chosen are 90°C and 40°C .

1. บทนำ

สารทำงานในระบบปั๊มความร้อนและระบบปรับอากาศนั้นเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพของระบบมาก การเลือกใช้สารทำงานที่เหมาะสมนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง จากการศึกษที่ผ่านมาพบว่าปัจจัยหลักที่ใช้ในการคัดเลือกสารทำงานในอดีตคือ ประสิทธิภาพของระบบ ความปลอดภัย และราคาของสารทำงาน แต่ในปัจจุบันเมื่อภาวะโลกร้อน (Global warming) ได้ส่งผลกระทบต่อถึงมนุษย์ทำให้เกิดการตื่นตัวในการลดผลกระทบจากภาวะโลกร้อนนี้ สำหรับภาวะโลกร้อนส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการใช้สารทำงานในระบบปรับอากาศที่ทำให้เกิดภาวะเรือนกระจก (Green house effect) ดังนั้นในการเลือกสารทำงานที่เหมาะสมสำหรับระบบปั๊มความร้อนและระบบปรับอากาศจึงต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ด้วย [1]

ในปัจจุบัน ASHRAE [2]แบ่งประเภทสารทำงานออกเป็น 5 กลุ่มคือ Halocarbon Inorganic Hydrocarbon Cryogenic และ Absorption โดยแบ่งตามส่วนประกอบโมเลกุลและการใช้งานในระบบต่างๆ สำหรับสารทำงานที่เหมาะสมสำหรับระบบอัดไอ ซึ่งเป็นระบบที่ใช้กันแพร่หลายในการทำความเย็นคือกลุ่ม Halocarbon Inorganic และ Hydrocarbon ในบทความนี้จะเลือกพิจารณาสารทำงานที่เมื่อปล่อยสู่บรรยากาศแล้วมีผลกระทบต่อชั้นบรรยากาศน้อย ซึ่งสารทำงานดังกล่าวหมายถึงสารทำงานในกลุ่ม Inorganic และกลุ่ม Hydrocarbon ที่สามารถหาได้ทั่วไปและมีราคาถูกเมื่อเปรียบเทียบกับสารทำงานที่สังเคราะห์ขึ้นมา ส่วนสารทำงานในกลุ่ม Cryogenic และกลุ่ม Absorption นั้นจะเหมาะกับการทำความเย็นในรูปแบบเฉพาะ

Natural working fluid ที่ถูกเลือกเพื่อนำมาใช้กับระบบปั๊มความร้อน ในบทความนี้สารทำงานในกลุ่ม Hydrocarbon คือ Propane (R-290) , Butane (R-600) , Isobutane (R-600a) , และ

Propylene (R-1270) ในกลุ่ม Inorganic คือ Ammonia (R-717) หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกสารทำงานเหล่านี้มาพิจารณาคือมีค่า Global Warming Potential (GWP) เป็นศูนย์ ซึ่งจะน้อยกว่าค่า GWP ของ R-22 ที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน

ในการเลือกสารทำงานที่ที่เหมาะสมสำหรับใช้ใน Geothermal Heat Pump (GHP) นั้น จะพิจารณาจากคุณสมบัติทางกายภาพของสารทำงานก่อน แล้วจึงพิจารณาผลที่ได้จากการจำลองการทำงานของสารทำงานในวัฏจักรอัดไอ [3] โดยใช้เงื่อนไขการทำงานที่ใกล้เคียงกับสภาพการทำงานจริง และสารทำงานที่เหมาะสมสามารถใช้อุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องตลาดได้ โดยอาจต้องปรับปรุงเพียงเล็กน้อยหรือไม่ต้องปรับปรุงเลย

2. คุณสมบัติทางกายภาพของสารทำงาน

คุณสมบัติทางกายภาพของสารทำงานเป็นสิ่งแรกที่ใช้ในการคัดเลือกสารทำงานของระบบปั๊มความร้อนและระบบปรับอากาศ เนื่องจากคุณสมบัติหลายตัวเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงความสามารถในการทำงาน และสภาวะที่เหมาะสมสำหรับระบบที่จะทำงานได้ดี สำหรับคุณสมบัติทางกายภาพที่สำคัญและใช้เป็นเกณฑ์ในการเลือกสารทำงาน แสดงไว้ในตารางที่ 1 [4] [5] โดยสารทำงานที่เลือกมาในบทความนี้จะสามารถนำมาใช้งานในช่วงอุณหภูมิที่ต้องการได้ ในขณะที่เดียวกันก็มีผลกระทบต่อชั้นบรรยากาศต่ำ เนื่องจากมีอายุอยู่ในชั้นบรรยากาศสั้นและมีค่า (Ozone Depletion Potential) ODP เท่ากับศูนย์

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า R-717 มีข้อเสียหลักคือเป็นสารพิษและเป็นสารไวไฟ ซึ่งอาจทำให้การใช้งานจำกัดอยู่ในเพียงบางด้านเท่านั้น แต่มีข้อดีเช่น มีผลกระทบต่อชั้นบรรยากาศของโลกน้อยที่สุดคืออยู่ในชั้นบรรยากาศน้อยกว่า 2 อาทิตย์เมื่อเทียบกับ R-22 ที่อยู่ในชั้นบรรยากาศถึง 12 ปีจึงจะสลายตัว นอกจากนี้ R-717 ยังมีความร้อนแฝงของการกลายเป็นไอน้ำมากกว่า R-22 ประมาณ 8 เท่าในช่วงอุณหภูมิ 0 ถึง 70 องศาเซลเซียส

ส่งผลให้อัตราการไหลของสารทำงานต่อปริมาณความร้อนที่ต้องการมีค่าน้อยกว่าเมื่อเทียบกับ R-22

อย่างไรก็ตามยังไม่สามารถสรุปได้ในขั้นนี้ว่าขนาดของท่อที่ใช้ในระบบของ R-717 จะมีขนาดเล็กกว่าขนาดของท่อที่ใช้ในระบบอื่นๆ เนื่องจากต้องพิจารณาความหนาแน่น ณ อุณหภูมิและความดันที่ใช้งานอีกด้วย

ตารางที่ 1 คุณสมบัติทางกายภาพของสารทำงาน

สารทำงาน	R-22	R-290	R-600	R-600a	R-1270	R-717
สูตรเคมี	CHClF ₂	C ₃ H ₈	C ₄ H ₁₀	C ₄ H ₁₀	C ₃ H ₆	NH ₃
มวลโมเลกุล [kg/kmol]	86.46	44.10	58.12	58.12	42.08	17.03
อุณหภูมิวิกฤติ [°C]	96.14	96.70	152.0	134.7	92.40	131.9
ความดันวิกฤติ [MPa]	4.99	4.25	3.80	3.64	4.66	11.3
ความหนาแน่นวิกฤติ [kg/m ³]	562.0	220.0	227.8	224.4	222.6	225.0
จุดเดือด [°C]	-40.9	-42.1	-0.5	-11.6	-47.7	-33.3
ความร้อนแฝงการกลายเป็นไอ [kJ/kg]	166.6	306.4	345.1	312.0	303.1	1099.2
ติดไฟ	NO	YES	YES	YES	YES	YES
เป็นพิษ	NO	NO	NO	NO	NO	YES
ALT [Yr]	15	< 1	< 1	< 1	< 1	< 1
ODP	0.05	0	0	0	0	0
GWP	1700	3	3	3	3	3

อุณหภูมิวิกฤติของ R-290 และ R-1270 มีค่าใกล้เคียงกับอุณหภูมิวิกฤติของ R-22 ทำให้สามารถใช้งานในช่วงอุณหภูมิเดียวกันได้ โดยมีข้อจำกัดคืออุณหภูมิด้านสูงหรือในคอลด์รูนไม่ควรเกิน 90°C เพราะจะทำให้อุณหภูมิของสารทำงานเข้าใกล้อุณหภูมิวิกฤติ โดยในช่วง

อุณหภูมินี้ ค่าความร้อนแฝงของการกลายเป็นไอของสารจะต่ำทำให้อัตราการไหลของสารทำงานสูงมาก

สารทำงานในกลุ่ม Hydrocarbon มีค่าความร้อนแฝงของการกลายเป็นไอมากกว่า R-22 อยู่ประมาณ 2 เท่า ที่ตำแหน่งด้านดูดของคอมเพรสเซอร์ ส่งผลให้ต้องการอัตราการไหลเชิงมวลของสารทำงานที่น้อยกว่า แต่หากพิจารณาความหนาแน่นแล้วสารทำงานในกลุ่ม Hydrocarbons จะเห็นว่ามีค่าน้อยกว่าประมาณ 2 เท่าเมื่อเทียบกับ R-22 ทำให้อัตราการไหลเชิงปริมาตรของสารทำงานในกลุ่ม Hydrocarbons กับ R-22 มีค่าใกล้เคียงกัน จุดสำคัญอีกจุดหนึ่งที่ควรระมัดระวังหากจะใช้สารทำงานในกลุ่ม Hydrocarbons กับ ปุ่มความร้อนคือ มีความไวไฟที่ค่อนข้างสูง การเลือกใช้เครื่องอัดไอแบบ Hermetic ที่ทั้งมอเตอร์และส่วนอัดไออยู่ในชุดเดียวกัน จะมีความเสี่ยงของการเกิดประกายไฟจากขดลวดของมอเตอร์ภายในได้

คุณสมบัติทางกายภาพที่สำคัญอีกข้อหนึ่งคือการทำปฏิกิริยากับทองแดง เป็นที่ทราบกันดีว่าอุปกรณ์ที่ใช้ในระบบปั๊มความร้อนและระบบทำความเย็นและโดยทั่วไปจะทำขึ้นจากทองแดง โดยสารทำงานที่ใช้ในการเปรียบเทียบกับชนิดเดียวที่ไม่สามารถใช้กับทองแดงได้คือ R-717

3. การจำลองการทำงาน

การจำลองการทำงานของระบบปั๊มความร้อนที่ใช้น้ำพุร้อนอุณหภูมิต่ำเป็นแหล่งพลังงานหลักโดยใช้สารทำงานที่คัดเลือกไว้มีข้อกำหนดและเงื่อนไขการทำงาน ของระบบดังนี้

1. เป็นการทำงานภายใต้วัฏจักรอัดไอ (Vapour compression cycle)
2. ไม่เกิดความดันตก (Pressure drop) อันเนื่องมาจากการไหลของสารทำงานในอุปกรณ์ต่างๆ
3. อุณหภูมิคอลด์รูน = 90°C
4. อุณหภูมิคอลด์เย็น = 40°C (อุณหภูมิน้ำพุร้อนประมาณ 50°C)

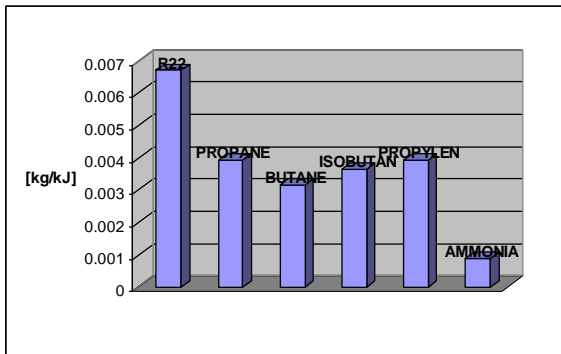
5. Isentropic efficiency = 80%
6. Degree of superheating = 4.0 °C
7. Degree of subcooling = 3.5 °C
8. คุณสมบัติของสารทำงานที่สภาวะต่างๆ

คำนวณจากโปรแกรม REFPROP

4. ผลการจำลอง

4.1. อัตราการไหลเชิงมวลต่ออัตราความร้อน

อัตราการไหลเชิงมวลของสารทำงานแต่ละชนิดในวัฏจักรสามารถบ่งบอกถึงปริมาณสารทำงานที่ต้องใช้ในระบบทั้งหมด โดยในการจำลองนี้ได้กำหนดตัวแปรขึ้นมาใหม่คือ อัตราการไหลเชิงมวลของสารทำงานต่ออัตราความร้อนที่ได้ของวัฏจักรจากการควบแน่น เพื่อให้สามารถทำการเปรียบเทียบระหว่างสารทำงานแต่ละชนิดที่สภาวะการทำงานเดียวกัน ซึ่งผลจากการจำลองแสดงในรูปที่ 1

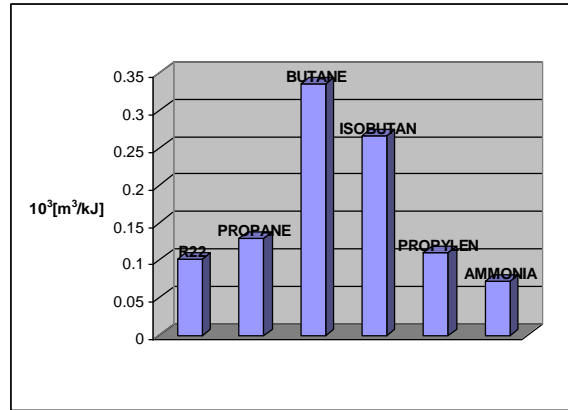
รูปที่ 1 เปรียบเทียบอัตราการไหลต่อความร้อน

จากรูปที่ 1 จะเห็นว่าสารทำงานในกลุ่มของ Hydrocarbon มีอัตราการไหลที่ต่ำกว่าอัตราการไหลของ R-22 อยู่เกือบหนึ่งเท่าตัว ในขณะที่หากใช้ R-717 จะมีอัตราการไหลน้อยกว่าอัตราการไหลของ R-22 ประมาณ 8 เท่า

4.2. ปริมาตรสารทำงานก่อนเข้าอุปกรณ์อัดไอ

การพิจารณาปริมาตรของสารทำงานก่อนเข้าอุปกรณ์อัดไอให้ข้อมูลที่สำคัญสองประการคือ ขนาดของ Displacement volume ของอุปกรณ์อัดไอ และขนาดของท่อที่ใช้ในระบบ โดยในการจำลองจะใช้หลักการคล้ายกับในหัวข้อที่ผ่านมาคือการประมาณอัตราการไหล

เชิงปริมาตรของสารทำงาน ณ ตำแหน่งก่อนเข้าอุปกรณ์อัดไอต่ออัตราความร้อนที่ได้ของวัฏจักรจากการควบแน่น โดยผลจากการจำลองแสดงในรูปที่ 2

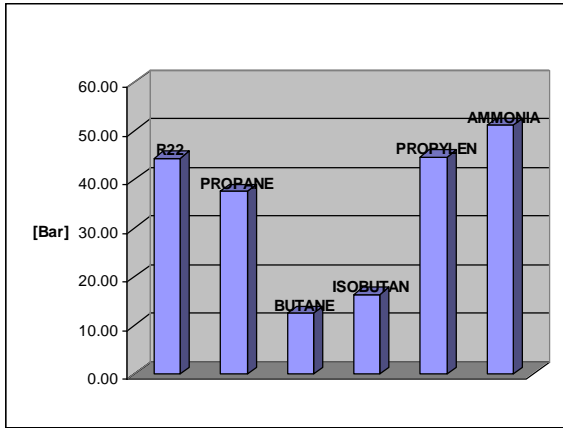
รูปที่ 2 เปรียบเทียบปริมาตรระบอบสูบ

ในรูปที่ 2 จะเห็นได้ว่าอัตราการไหลเชิงปริมาตรต่ออัตราความร้อนที่ได้ของ R-290 และ R-1270 มีค่าใกล้เคียงกับค่าของ R-22 มาก โดยมีความแตกต่างกันเพียง $\pm 5\%$ ในขณะที่ค่าของ R-600 และ R600a นั้นมีค่ามากกว่าค่าของ R-22 ประมาณ 3 เท่า

ข้อมูลจากรูปที่ 2 ยังสามารถสรุปได้ว่าสามารถใช้ R-290 และ R-1270 ในวัฏจักรหรือปั๊มความร้อนที่ใช้ R-22 ได้โดยที่อัตราความร้อนที่ได้รับจากวัฏจักรยังมีค่าใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ผลกระทบของความสามารถในการถ่ายเทความร้อนของสารทำงานแต่ละชนิดมีผลต่ออัตราการถ่ายเทความร้อนน้อยมากเพราะการถ่ายเทความร้อนในอุปกรณ์แลกเปลี่ยนความร้อนเป็นการถ่ายเทความร้อนแบบเปลี่ยนสถานะที่มีค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายเทความร้อนสูงอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามผู้ใช้อาจต้องศึกษากระบวนการไหลในอุปกรณ์อัดไอเพิ่มเติมว่าสามารถใช้งานได้ในขอบเขตที่ต้องการหรือไม่

4.3. ความดันสูงสุดในวัฏจักร

ความดันสูงสุดที่เกิดขึ้นในวัฏจักรอัดไอเกิดขึ้น ณ ทางออกของอุปกรณ์อัดไอซึ่งความดันนี้จะถูกกำหนดโดยอุณหภูมิคอมดัดร้อน หรืออีกนัยหนึ่งคืออุณหภูมิที่ต้องการให้วัฏจักรทำได้ โดยความดันสูงสุดนี้จะเป็นสิ่งที่กำหนดชนิดและขนาดของวัสดุที่ใช้ในปั๊มความร้อน ผลจากการจำลองแสดงในรูปที่ 3

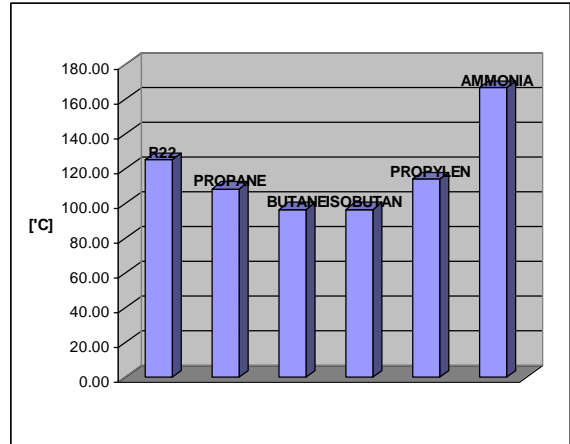
รูปที่ 3 เปรียบเทียบความดันสารทำงานสูงสุด

จากรูปที่ 3 จะเห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบกับ R-22 แล้วความดันสูงสุดที่เกิดขึ้นเนื่องจากสารทำงานต่างๆแยกออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่หนึ่งประกอบด้วย R-290 และ R-1270 มีความดันสูงสุดใกล้เคียงกับความดันสูงสุดของ R-22 เพียงเล็กน้อย กลุ่มที่สองประกอบด้วย R-600 และ R-600a มีความดันสูงสุดต่ำกว่าความดันสูงสุดของ R-22 มาก และกลุ่มที่สามประกอบด้วย R-717 มีความดันสูงสุดมากกว่า ความดันสูงสุดของ R-22 จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ามีเพียง R-717 เท่านั้นที่ไม่สามารถนำมาใช้กับอุปกรณ์เดิมที่ใช้ R-22 ได้

4.4. อุณหภูมิสูงสุดของสารทำงาน

อุณหภูมิสูงสุดของสารทำงานเกิดขึ้นที่ทางออกของอุปกรณ์อัดไอเหมือนกับความดันสูงสุด เนื่องจากการใช้งานสารทำงานใน GHP นั้นวัฏจักรจะมีอุณหภูมิคอยล์เย็นที่สูงกว่าปกติและเมื่อรวมผลของ Degree of Superheating แล้วจะส่งผลให้อุณหภูมิสูงสุดมีค่าสูงกว่า ป้อนความร้อนโดยทั่วไป ซึ่งผลจากการจำลองสามารถแสดงในรูปที่ 4

จากรูปที่ 4 พบว่าอุณหภูมิสูงสุดที่เกิดขึ้นจากการใช้สารทำงานที่ต่างกันนั้น ค่าอุณหภูมิสูงสุดของ R-717 นั้นมีค่าสูงมากกว่าคือมีค่าประมาณ 160°C ในขณะที่อุณหภูมิสูงสุดที่เกิดขึ้นในสารทำงานอื่นๆมีค่าต่ำกว่าค่าของ R-22

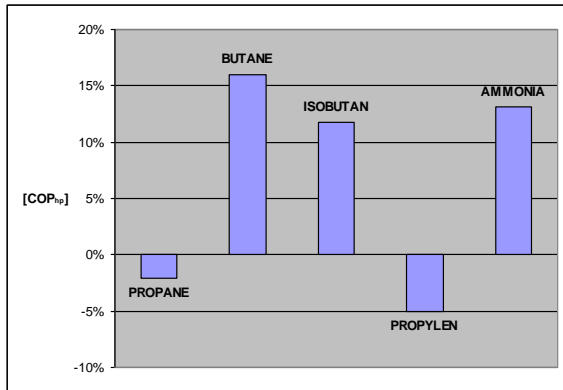

รูปที่ 4 เปรียบเทียบอุณหภูมิสารทำงานสูงสุด

อุณหภูมิสูงสุดที่เกิดขึ้นในวัฏจักรนี้ส่งผลโดยตรงถึงคุณสมบัติของสารหล่อลื่นที่ใช้ในอุปกรณ์อัดไอ โดยอุณหภูมิที่สูงขึ้นจะทำให้ความหนืดของสารหล่อลื่นลดลงและกลายเป็นละอองเล็กๆได้ง่าย ละอองของสารหล่อลื่นนี้จะถูกสารทำงานพาออกไปจากอุปกรณ์อัดไอได้มากขึ้น เมื่อเทียบกับการทำงานที่อุณหภูมิปกติ ผลเสียของปรากฏการณ์นี้มีสองประการคือเมื่อละอองของสารหล่อลื่นนี้ไหลไปที่คอยล์เย็นที่มีอุณหภูมิต่ำก็จะเกิดการรวมตัวกันขึ้นเป็นแผ่นฟิล์มบางเคลือบที่ผิวท่อทำให้การแลกเปลี่ยนความร้อนของคอยล์เย็นลดลง ผลเสียข้อที่สองคือเมื่อสารหล่อลื่นหายไปจากอุปกรณ์อัดไอในปริมาณที่สูงในขณะที่การไหลกลับมาค่อนข้างช้าจะทำให้การหล่อลื่นในอุปกรณ์อัดไอลดลงส่งผลให้อายุการใช้งานของอุปกรณ์อัดไอลดลงด้วย

4.5. สัมประสิทธิ์สมรรถนะของปั๊มความร้อน (COP_{hp})

สัมประสิทธิ์สมรรถนะคำนวณได้จากผลต่างของเอนทัลปีของสารทำงานที่เข้าและออกจากคอยล์ร้อนต่อผลต่างของเอนทัลปีของสารทำงานที่เข้าและออกจากคอมเพรสเซอร์ ซึ่งค่าที่คำนวณได้จากการจำลองการทำงานของสารทำงานนั้นมีความแตกต่างกันไม่มาก ดังนั้นจึงแสดงผลการคำนวณในรูปของความแตกต่างของค่าสัมประสิทธิ์สมรรถนะจากสารทำงานเปรียบเทียบหรือ R-22 ผลการเปรียบเทียบแสดงได้ดังรูปที่ 5

รูปที่ 5 เปรียบเทียบประสิทธิภาพ

จากรูปจะเป็นว่า เมื่อเลือกใช้ Butane Isobutane และ Ammonia ค่าสัมประสิทธิ์สมรรถนะจะสูงกว่าค่าของ R-22 ประมาณ 10 – 15% ในขณะที่ถ้าใช้ Propane และ Propylene ทดแทน R-22 ค่าสัมประสิทธิ์สมรรถนะของปั๊มความร้อนจะลดลงเพียงเล็กน้อยเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ค่าสัมประสิทธิ์สมรรถนะที่แสดงไว้นี้เป็นเพียงค่าที่ได้จากคำนวณ ในการใช้งานจริงยังต้องคำนึงถึงการแลกเปลี่ยนการถ่ายเทความร้อนระหว่างตัวกลางต่างๆด้วย ซึ่งบางครั้งอาจทำให้ค่าของสัมประสิทธิ์สมรรถนะของระบบเปลี่ยนไปจากที่แสดงไว้

5. สรุป

จากการเปรียบเทียบทั้งด้านคุณสมบัติทางกายภาพและผลจากการจำลองการทำงานของสารทำงานที่ได้คัดเลือกไว้พบว่าสารทำงานที่มีความเหมาะสมทั้งในด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสิ่งแวดล้อม สำหรับใช้ใน GHP คือ R-290 โดยเป็นสารที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยมาก มีคุณสมบัติเชิงความร้อนที่ใกล้เคียงกับ R-22 และที่สำคัญคือสามารถใช้กับอุปกรณ์ส่วนใหญ่ที่ผลิตใช้กับ R-22 ได้ เมื่อเปรียบเทียบสัมประสิทธิ์สมรรถนะแล้วพบว่ามีความใกล้เคียงกับค่าของ R-22 อย่างไรก็ตามการศึกษานี้เป็นเพียงการศึกษาทางทฤษฎีเท่านั้น การนำไปใช้จริงยังคงต้องการผลการทดสอบจริงเพื่อยืนยันผลที่ได้อีกครั้ง

6. เอกสารอ้างอิง

1. International_Institute_of_Refrigeration (IIR). *Proceedings of the Conference of Natural Working Fluids'98 in Gustav Lorentzen Conference*. Oslo, Norway.
2. ASHRAE, *Chapter 19 Refrigerants*, in *ASHRAE Fundamentals*. 2001, American Society of Heating, Refrigerating and Air-Conditioning Engineers Inc.: Atlanta.
3. Chaichana, C., L. Aye, and W.W.S. Charters, *Natural working fluids for solar-boosted heat pumps*. International Journal of Refrigeration, 2003. **26**(6): p. 637-643.
4. Lemmon, E.W., M.O. McLinden, and M.L. Huber, *REFPROP*. 2002, National Institute of Standards and Technology.
5. Bitzer_International. *Refrigerant Report 9*. 2002 [cited; Available from: <http://www.bitzer.de/doc/a/a-501-9.pdf>].